

İTHAKİ DÜNYA KLASİKLERİ

THOMAS WOLFE

EVE BAK, MELEK

Gömülü Bir Ömrün Öyküsü

Çeviren

Hüseyin Aksakal

A. B.'ye

“Yani tüm ruhlarım arı gibi

Sendeyken cennette hisseden,

(yalnız benim anladığım, serpildiğim, gördüğüm üzere)

Gövdemin, kemiğimin mertekleri seninleyken hâlâ;

Kas, Sinir ve Damardır ki bu evi döşeyen;

Dönecek yine.”

OKURA...

Bu bir ilk kitaptır ve içinde, yazar şu an uzaklarda ve kaybolmuş, ancak bir zamanlar hayat örgüsünün bir kısmını oluşturan tecrübelerini yazmıştır. Bu nedenle herhangi bir okur, kitabın “otobiyografik” olduğunu söyleyecekse, yazarın ona verecek cevabı yoktur: Ona öyle geliyor ki tüm ciddi kurgu eserleri otobiyografiktir – örneğin, Gulliver’in Seyahatleri’nden daha otobiyografik bir çalışma kolay kolay hayal edilemez.

Mamafi bu not, prensipte yazarın bu sayfaların kapsadığı dönemde tanımış olabileceği şahısların dikkatine sunulmaktadır. Bu şahıslara, zaten anladıklarını düşündüğü şeyi söyleyecektir: Bu kitabın masumiyet ve ruh yalınlığı içinde yazıldığını, yazarın asıl derdinin, yarattığı kitaptaki eylem ve insanlara dolgunluk, hayat ve yoğunluk katmak olduğunu. Artık yayımlanacağına göre, yazar, bu kitabın kurgu olduğu ve burada kimsenin portresini tasarlamadığı konusunda ısrar edecektir.

Fakat ömürlerimizin tüm anlarının toplamıyız biz – bizim olan her şey onların içindedir, ondan kaçamaz, onu gizleyemeyiz. Yazar bu kitabı yaratmak için hayat balcığını kullanmışsa,

herkesin kullanması gereken, kimsenin kullanmaktan imtina edemeyeceği şeyi kullanmıştır sadece. Kurgu olgu değildir, fakat kurgu seşilmiş ve anlaşılmış olgudur, kurgu dñzenlenmiř ve maksat yñklenmiř olgudur. Dr. Johnson, tek bir kitap yaratmak için kişinin bir kñtñphanenin yarısını elden geşirmesi gerektiğine dikkat şeker: aynı şekilde bir romancı da romanında tek bir karakter yaratmak için bir kentteki halkın yarısından fazlasını elden geşirebilir. Tñm metot bu değildir ama yazar bunun orta mesafeden, kin ve kñtñ niyet olmadan yazılmış bir kitaptaki tñm metodu tasvir ettiği fikrindedir.

FASIL BİR

...bir taş, bir yaprak, keşfedilmemiş bir kapı; bir taş, yaprağa, kapıya. Ve tüm unutulmuş yüzlere.

Çıplak ve yalnız geldik sürgüne. Karanlık rahmindeyken, annemizin yüzünü bilmedik; onun etten zindanından geldik, bu tarifsiz, kelimelere sığmayan arz zindanına.

Hangimiz tanıdı kardeşini? Hangimiz baktı babasının yüreğinin içine? Hangimiz zindanda ebediyen mahpus kalmadı? Hep yabancı, hep tek başına olmayan hangimiziz?

Ey gaybın döküntüsü, sıcak labirentlerde kaybolan, en bezgin, sönmüş korlar üstündeki parlak yıldızlar arasında kaybolan! Suskunlukla hatırlayarak ararız muhteşem, unutulmuş lisanı, cennette son bulan kayıp yolu, bir taşı, bir yaprağı, keşfedilmemiş bir kapıyı. Nerede? Ne zaman?

Ey kayıp, rüzgârla hüzünlenen, hayalet, geri dön yine.

1

İngiliz'i Hollandalıya sevk eden bir kader yeterince tuhaftır; lakin Epsom'dan Pennsylvania içlerine, oradan da horozun mağrur, mercan ılığı üstünde, Altamont'u kuşatan tepeler ve bir meleğin yumuşak taştan tebessümüne götürerse tozlu bir dünyada yeni bir sihir yaratan bahtın o karanlık mucizesine teğettir.

Her birimiz onun saymadığı tüm yekûnlarız: bizi çıplaklık ve gecenin içine yeniden çıkar, dört bin yıl önce Girit'te başlayan, dün Teksas'ta sona eren aşkı görürsün.

Yıkımımızın tohumu çölde çiçek açacak, şifamızın etken maddesi bir dağ kayası yanında yetişecek, hayatlarımızısa Londralı bir yankesicinin asılmaktan kurtulması yüzünden bir Georgia fahişesine mesken olacaktır. Her an, kırk bin yılın meyvesidir. Dakika ödüllü günler, ölüme dek sinekler gibi vızıldar, her an da tüm zamana açılan bir penceredir.

Bir andır bu:

1837 yılında, yelkenli bir gemiyle Bristol'dan Baltimore'a gelen, daha sonra (muhtemelen Yanki fonetiğine bir taviz)

“Gant” diye değiştirdiği Gilbert Gaunt adlı bir İngiliz, çok geçmeden satın aldığı bir meyhanenin kârını ihtiyatsız gırlağından inmeye bıraktı. Dövüş horozlarını taşra çiftliklerin şampiyonlarıyla karşılaştırmak, sıklıkla cenk meydanında ölen şampiyonuyla birlikte, cebinde tek bir kuruş ınlamadan, kimi zaman da pervasız yüzünde bir çiftçinin koca parmak eklemlerinin iziyle geceyi bir köy hapishanesinde geçirdikten sonra kaçmak suretiyle, tehlikeli bir hayat sürerek batıya, Pennsylvania içlerine yöneldi. Fakat daima kaçmaya devam etti, nihayetinde de hasat vakti Hollandalıların arasına gelince toprağın bereketinden öyle etkilendi ki oraya demir attı. Bir sene içinde, düzgün bir çiftliği olan, genç, gürbüz bir dulla evlendi; tüm diğer Hollandalılar gibi kadın da seyahat havası ve bilhassa büyük Edmund Kean¹ tarzında *Hamlet* oynadığı zamanlardaki görkemli hitabetinden büyülenmişti. Herkes onun bir aktör olması gerektiğini söylüyordu.

İngiliz, ocuklar peydahladı –bir kız ve dört oğul– rahat ve ihmalkârca yaşadı ve karısının haşın ama dürüst dilinin ağırlığına sabırla katlandı. Seneler geçtikçe az çok gören parlak gözleri donuklaşıp torbalandı, uzun İngiliz, gutlu gibi ayak sürüyerek yaşamaya başladı: bir sabah karısı dırdır ederek uyandırmaya geldiğinde onu beyin kanamasından ölmüş buldu. Geride beş ocuk, bir ipotek ve–şimdi parlak ve açık bakan tuhaf, kara gözlerinde–ölmeyen bir şey bıraktı: tutkulu ve belirsiz bir seyahat açlığı.

Böylece, bu İngiliz’i bu mirasla bırakıyor, bundan böyle varisi olan, ikinci oğlu, Oliver adlı delikanlıyla ilgileniyoruz. Bu delikanlının annesinin çiftliği civarında, yolun kenarında nasıl durup da Gettysburg’a intikal eden toz içindeki Asileri gördüğü, muhteşem Virginia adını işittiğinde soğuk gözle-

1 Edmund Kean (1787-1833): Daha ziyade Shakespeare oyunlarında-ki performansıyla ünlü bir İngiliz tiyatro oyuncusu. –n

rinin nasıl karardığı, o daha on beşindeyken savaş senesinin nasıl son bulduğu, Baltimore'da bir sokak boyunca nasıl yürüdüğü ve küçük bir dükkânın içinde pürüzsüz granitten cenaze levhaları, yontma kuzular ve keruvları¹, soğuk, cılız ayaklar üstünde yumuşak taştan alıkça bir tebessümle dimdik duran bir meleği nasıl gördüğüyle—ki daha uzun hikâyedir bu. Fakat onun soğuk, sık gözlerinin, bir ölünün gözlerinde yaşayan ve Fenchurch Caddesi'nden Philadelphia'ya uzanan bulanık, tutkulu açlıkla karardığını biliyorum. Delikanlı yontma zambak sapıyla koca meleğe bakarken soğuk, meçhul bir heyecana kapıldı. Koca ellerinin uzun parmakları kapandı. Bir keskiyle ince ince yontma işi yapmayı dünyada her şeyden fazla istediğini hissetti. İçindeki karanlık, ifade edilemez bir şeyi soğuk taşla dönüştürmek istiyordu. Bir melek başı yontmak istiyordu.

Oliver dükkâna girdi ve elinde ahşap bir çekiç olan iri yarı, sakallı bir adamdan iş istedi. Taş yontucunun çırağı oldu. O tozlu avluda beş yıl çalıştı. Bir taş yontucuya dönüştü. Çıraklığı bittiğinde gerçek bir erkek olmuştu.

Hiç erişemedi buna. Bir melek başı yontmayı hiç öğrenmedi. Güvercin, kuzu, ölünün pürüzsüz, eklemlemiş mermer elleri, güzel, zarif harfler – fakat melek değil. Onca ziyan olan, kayıp sene –Baltimore'da çalışmanın, şiddetli sarhoşluğun, asil argonun her aksanını aklına kazıyan ve konuşan devasa ellerin hızlı hareketleriyle sokaklarda mırıldanarak yürüyen taş kesici üstünde yıkıcı bir etkisi olan Booth ve Salvini² tiyatrosunun çalkantılı seneleri– sürgünümüzün kör adımları ve el yordamıyla arayışları, suskunca hatırlayarak

1 Hristiyan esatirinde betimlenen ve melek olduğu düşünülen varlıklara verilen ad. –*çn*

2 On dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında Amerika'da meşhur bir tiyatro. Oyuncu ve yöneticileri Edwin Booth ve Tommaso Salvini'nin isimleriyle tanınmıştır. –*çn*

unutulmuş muhteşem dili, cennette son bulan kayıp yolu, bir taşı, bir yaprağı, bir kapıyı aradığımız açlığımızın resmidir. Nerede? Ne zaman?

Onu hiç bulamadı ve kıtadan Restorasyon Güneyi'ne doğru sendeleyerek indi – ciddiyetle ama ince, ağlamaklı ağzının köşelerinde hafifçe huzursuz bir sırıtlısla, klasik bir unvan kadar resmileştirilen abes, gülünç bir sövgüyle, soğuk huzursuz gözleri, büyük burun direği, gürül gürül hitabet dalgasıyla bir doksanlık tuhaf vahşi bir adam.

Orta Güney eyaletlerinden birinin küçük başkenti Sydney'de iş kurdu, mağlubiyet ve husumeti henüz taze olan bir halkın dikkatli gözleri altında ayık, çalışkan bir hayat sürdü, nihayetinde de itibar kazandı, hüsnükabul gördü, kendinden on yaş büyük ama birikimli ve sarsılmaz bir izdivaç isteği olan cılız, veremli bir kız kurusuyla evlendi. On sekiz ay içinde yeniden uluyan bir manyağa dönüştü, ayağı cılalı parmaklıkların üzerindeyken küçük işi paramparça oldu; yerli halkın, hayatını uzatmaya yardım etmediğini söylediği karısı Cynthia da bir gece ani bir kanamanın ardından can verdi.

Böylece her şey –Cynthia, dükkân, ayıklığın zor satın alınan methiyesi, melek başı– yeniden mahvoldu, o da asilerin usul ve tüm o tembelliklerine beş dizeli lanetini haykırarak karanlık sokaklarda yürüdü fakat korku, kayıp ve tövbeden midesi bulanarak, kendi cılız bedeninde heba olurken, Cynthia'nın musibetinin şu an ondan intikam aldığı kanaatine varmaya başlayarak, kasabanın azarlayıcı bakışları altında cesaretini yitirdi.

Otuzunu ancak geçmişti ama çok daha yaşlı görünüyordu. Yüzü sararmış ve çökmüştü; burnunun solgun direği gagaya benziyordu. Matem içinde aşağı sarkan uzun kahverengi bıyıkları vardı.

Muazzam içki müsabakaları sağlığını harap etmişti. Bir

parmaklık kadar inceydi ve öksürüyordu. Şimdi, kimsesiz kaldığı düşmanca kasabada Cynthia'yı düşünüyor, korkmaya başlıyordu. Verem olduğunu, öleceğini düşünüyordu.

Böylece, yeniden tek başına kalan, kaybolan, dünyada düzen de mesken de bulamayan Oliver, topraktan kesilmiş ayaklarla, kıta boyunca amaçsız sürüklenişine kaldığı yerden devam etti. Arkasındaki kötü şöhretin meçhul kalacağını bilerek ve orada tecrit, yeni bir hayat bulabilmeyi, sağlığına kavuşabilmeyi umarak Batı'ya, tepelerin muazzam istihkâmına döndü.

Cıız hayaletin gözleri, gençliğinde olduğu gibi yeniden kararıyordu.

Muazzam eyalette, ıslak, solgun ekim göğü altında tüm gün batıya doğru ilerledi Oliver. Pencereden, kırsalda sadece küçük, eşelenmiş yamalar oluşturuyor gibi görünen tek tük kıymetsiz, küçük çiftlikler tarafından nadiren işlenen büyük, ham araziye matemle bakarken, yüreği içinde soğuyup ağırlaştı. Pennsylvania'nın büyük ambarlarını, altın tahılın olgun kıvrımlarını, bolluğunu, düzenini, insanların masum kanaatkârlığını düşündü. Kendisi için nasıl düzen ve mevki elde etmek için yola çıktığını, hayatının baş döndüren kargaşasını, yılların leke ve bulanıklığıyla gençliğinin kızıl israfını da düşündü.

“Tanrım!” diye düşündü. “Yaşlanıyorum! Niye burada?”

Hayalet senelerin korkunç geçit töreni geçti zihninden. Aniden hayatının bir dizi kazayla yönlendirilmiş olduğunu anladı: Armageddon şarkısını söyleyen çılgın bir Asi, yoldaki bir borazan sesi, ordunun katır toynakları, tozlu bir dükkândaki bir meleğin aptal beyaz yüzü, bir fahişenin yanından geçerken kalçalarını arsızca sallayışı. Sıcaklık ve bolluktan sendeleyerek gelmişti bu çorak topraklara: pencereden

dışarı bakıp da nadasa bırakılmış, ham toprağı, Piedmont'un büyük çığ yükselişini, çamurlu, kırmızı kil yolları, istasyonlarda ağzı açık bakan pasaklı insanları –dizginlerinin üstüne çömeden cılız bir çiftçi, işini ağırdan alan bir zenci, aralık dişli bir köylü, kirli bir bebeğı olan sert, solgun bir kadın– gördüğündeyse kaderin tuhaflığı içine korku saldı. Gençliğinin temiz Hollandalı kanaatkârlığından buraya, bu engin, kayıp raşitlikler diyarına nasıl gelmişti?

Tren pis kokulu toprakta takırdamayı sürdürüyordu. Yağmur ara vermeden yağıyordu. Bir gardıfren¹ kirli, lüks yolcu vagonuna rüzgâr gibi girdi ve uçtaki büyük sobanın içine bir kova kömür boşalttı. Yüksek, boş kahkahalar karşılıklı iki koltuğa yayılan bir grup köylüyü sarstı. Çan, takırdayan tekerlerin üstünde matemle çaldı. Tepelerin eteğı civarındaki bir kavşak kasabasında vızıltılı, bitmek tükenmez bir bekleyiş oldu. Sonra tren engin, dalgalı arazide yeniden harekete geçti.

Alacakaranlık çöktü. Tepelerin devasa cüssesi belirsizce ortaya çıktı. Tepe yamaçlarındaki barakalarda ufak, isli ışıklar yandı. Tren, ruhani su palamarlarını aşan, yüksek, ahşap ayaklı köprülerde baş döndürücü şekilde süründü. Epey yukarıda, epey aşağıda, duman demetleriyle süslü oyuncak kulübeler kıyı, kanal ve tepe yamacına sıkışıp kalmıştı. Tren, yavaş yavaş oyulmuş kızıl yarıklar arasından döne dolana tırmandı. Karanlık çökerken Oliver, demiryolunun son bulduğı küçük Old Stockade kasabasında indi. Tepelerin son büyük seddi, üstünde dimdik uzanıyordu. Kasvetli küçük istasyondan ayrılıp da bir taşra dükkânının yağlı lamba ışığına bakarken Oliver, ölmek üzere olan koca bir hayvan gibi, o muazzam tepe çemberine doğru süründüğünü hissetti.

Ertesi sabah, yolculuğuna yolcu arabasıyla devam etti. Hedefi, tepelerin büyük dış duvarının kenarından kırk ki-

lometre mesafedeki küçük Altamont kasabasıydı. Atlar dağ yolunda ağır ağır didinerek çıkarken, Oliver'ın morali biraz düzeldi. Ekim sonunda parlak, rüzgârlı, gri altın bir gündü. Dağ havasında sert ve keskin bir pırıltı vardı; sıradağlar yakın, uçsuz bucaksız, berrak ve çıplak şekilde üstünde yükseliyordu. Ağaçlar cılız ve çıplak: neredeyse yapraksızdı. Gökyüzü değişken, beyaz bulut parçaları doluydu; koyu bir sis tabakası, bir dağ tabyasının etrafını ağır ağır ıslatıyordu.

Altında, bir dağ deresi kayalık yatağından köpürerek iniyor, Altamont'a doğru tepenin karşısında kıvrılan rayları döşeyen ufak insan beneklerini görebiliyordu. Sonra terli çeki atları dağ vadisinin kenarına ulaştı ve erguvan siste eriyerek uzaklaşan, süzülen, haşmetli dağ silsilesi arasından, ağır ağır Altamont kasabasının üstüne kurulduğu yüksek yaylaya inmeye başladılar.

Bu dağların unutulmaz sonsuzluğunda, muazzam bir çanak hâlinde sardıkları yüzlerce tepe ve oyuğa yayılan dört bin kişilik bir kasaba buldu.

Bunlar yeni topraklardı. Yüreği rahatladı.

Bu Altamont Kasabası, Bağımsızlık Savaşı'ndan¹ kısa süre sonra kurulmuştu. Tennessee'den doğuya, Güney Carolina'ya doğru sapan sığır yetiştiricileri ve çiftçiler için uygun bir mola yeri olmuştu burası. İç Savaş'tan² önceki birkaç on yıl boyunca Charleston'dan ve sıcak Güney plantasyonlarından sosyetik kişilerin yaz himayesinin keyfini sürmüştü. Oliver buraya

- 1 Amerikan Bağımsızlık Savaşı: 1775–1783 yılları arasında Büyük Britanya ve Kuzey Amerika'daki On Üç Koloni arasında geçen ve Amerika Birleşik Devletleri'nin kurulmasıyla sonuçlanan savaş. –çn
- 2 Amerikan İç Savaşı: Güney eyaletlerinde kullanılan diğer adıyla Eyaletler Arası Savaş (1861–1865), ABD'nin Washington'daki yönetimiyle ülkeden ayrılmak isteyen 11 Güney eyaleti arasında yaşanan, dört yıl süren kapsamlı iç savaş. –çn

ilk geldiğinde, sadece bir sayfiye yeri olarak değil, veremliler için bir sanatoryum olarak da belli bir ün kazanmaya başlamıştı. Kuzey'den birkaç zengin adam tepelerde av köşkleri kurmuş, içlerinden biri devasa dağlık araziler satın almış, ithal mimarlar, marangozlar ve tuğla ustalarından oluşan bir orduyla, Amerika'nın en büyük taşra malikânesini –eğimli arduaz çatılı, yüz seksen üç odalı, kireçtaşından bir şey– planlıyordu. Bina Blois'daki şatoyu model alıyordu. Ayrıca, hâkim bir tepenin zirvesine rahatça yayılan yeni bir otel, şatafatlı, ahşap bir ambar da vardı.

Fakat nüfusun çoğu hâlâ etraftaki mıntıkalardan, tepe ve taşra halkından yerlilerdi. Haşın, dar fikirli, zeki ve hamarat, İskoç-İrlandalı dağ adamlarıydı bunlar.

Oliver'ın, Cynthia'nın mülkünün enkazından kurtardığı yaklaşık bin iki yüz doları vardı. Kış boyunca kasabanın ana meydanının kenarında ufak bir kulübe kiraladı, ufak bir mermer stoku edindi ve iş kurdu. Ancak, başlarda ölüm ihtimalini düşünmek haricinde yapacak çok az işi vardı. Ölmek üzere olduğunu düşündüğü acı, yalnız kış boyunca, sokaklarda mırıldanarak çırpınan cılız, korkuluk görünümlü Yanki, kasaba halkı için tanıdık bir dedikodu nesnesine dönüştü. Pansiyonundaki herkes geceleyin odasında büyük, kısıtlı adımlarla yürüdüğünü, bağırsaklarından çıkmış gibi görünen uzun, pes bir iniltinin ince dudaklarında titrediğini biliyordu. Fakat bu konuda kimseyle konuşmadı.

Sonra da fışkıran rüzgârlarla, çiçeklerin büyüğü ve rayihasıyla, kınaçiçeğinin ılık esintileriyle muhteşem tepe baharı geldi. Oliver'daki büyük yara iyileşmeye başladı. Sesi memlekette bir kez daha işitildi, eski erguvan belagat parıltıları, eski şevkin hayaleti geldi.

Nisan ayında bir gün, duyuları yeniden uyanmış gibi, meydana hayatin telaşını izleyerek dükkânının önünde

dururken, arkasından geçen birinin sesini işitti. O düz, ağır, kendini beğenmiş ses de, yirmi yıldır içinde ölü kalmış bir resme ani bir ışıkla dokundu.

“Darbe’nin eli kulaa’nda! Hesabımca darbenin vadesi 11 Haziran 1886.”

Oliver döndü ve en son Gettysburg ve Armageddon’a giden tozlu yolun aşağısında kaybolurken gördüğü peygamberin kapı gibi, ikna edici bedeninin uzaklaştığını gördü.

“Kim o?” diye sordu bir adama.

Adam baktı ve sırttı.

“Bacchus Pentland,” dedi. “Olağanüstü bir şahsiyettir. Bu civarlarda epey akrabası var.”

Oliver, koca başparmağını kısaca ıslattı. Sonra bir gülümsemeyle konuştu:

“Armageddon nihayet geldi mi?”

“Artık her an bekliyor onu,” dedi adam.

Sonra, Oliver Eliza’yla tanıştı. Baharda bir öğleden sonra, meydandaki kulak tırmalayan sesleri dinleyerek küçük ofisinin pürüzsüz deri kanepesinde uzanıyordu. Koca bedenini sağaltıcı bir huzur kaplamıştı. Çiçekleri, biranın boncuklu serinliğini, erik ağaçlarının dökülen çiçeklerini, ani, taze aydınlığıyla humuslu kara toprağı düşünüyordu. Sonra mermerlerin arasından gelen bir kadının canlı topuk takırtılarını işitti ve telaşla ayağa kalktı. Tam kadın girerken, iyi fırçalanmış ağır siyah paltosunu üstüne çekiyordu.

“Size ne diyeceğim,” dedi Eliza dudaklarını sitemkâr bir şakayla büzerek, “keşke bir erkek olsaydım da bütün gün güzel rahat bir kanepede uzanmaktan başka yapacak bir şeyim olmasaydı.”

“İyi günler, hanımefendi,” dedi Oliver, gösterişli bir reveransla. “Evet,” dedi hafif, kurnaz bir sırıtış ince ağzının ke-

narlarını bükerken. “Sanırım beni gündelik sağlık uykumda yakaladınız. Aslında gündüz vakti nadiren yatarım ama geçen seneden beri sağlığım bozuk ve alıştığım işleri yapamıyorum.”

Bir an sustu; yüzü habis bir karamsarlık ifadesiyle asıldı. “Ah Tanrım! Bana ne olacak bilmem!”

“Peh!” dedi Eliza zinde, küçümseyen bir ifadeyle. “Fikrimce bir sorunuz yok. Hayatının baharında kocaman, irikayım bir adamsınız. Bunun yarısı sadece muhayyile. Çoğu zaman hasta olduğumuzu düşünürüz ama hepsi zihnimizdedir. Üç yıl önce, Hominy nahiyesinde okulda öğretmenlik yaparken zatürreye yakalandığımı hatırlıyorum. Kimse sağ kurtulmamı beklemiyordu ama bir şekilde atlattım; çok iyi hatırlarım, bir gün oturuyordum – adamın dediği gibi, sanırım nekahet dönemindeydim; hatırlamamın nedeni İhtiyar Doktor Fletcher’in daha yeni gitmesiydi ve o çıktığında kuzenim Sally’ye başını salladığını gördüm. O gider gitmez Sally, ‘Şey, Eliza, acaba ne oluyor?’ dedi. ‘Bana her öksürdüğünde kan tükürdüğünü söyledi. Verem olmuşsun, yaşadığın kadar kesin bu.’ ‘Peh,’ dedim ben. Ne kadar olabilirse o kadar kocaman güldüm, hepsine dair koca bir şaka yapmaya karar verdim; kendi kendime sadece buna pes etmeyeceğimi, yine de hepsini atlatacağımı düşündüm; ‘Bunun tek kelimesine inanmıyorum’ (dedim)” kafasını zekice Oliver’a salladı ve dudaklarını büzdü. “Ayrıca Sally’ (dedim) ‘hepimizin bir gün ölmesi gerekecek ve olacağına dair endişelenmenin yararı yok. Başa yarın da gelebilir, sonra da gelebilir ama eninde sonunda gelecektir.”

“Ah Tanrım!” dedi Oliver kafasını üzüntüyle sallayarak. “Tam üstüne bastın. Daha doğru bir laf söylenemezdi.”

“Merhametli Tanrım!” diye düşündü içinden acılı bir sırıtışla. “Bu ne kadar sürecek? Fakat kız bir harika, orası şüphe götürmez.” Süt beyazı tenine, acayip çocuk bakışlı siyah kahverengi gözlerine, yüksek beyaz alnından sıkıca geriye çekilen

kehribar karası saçına dikkat ederek düzgün, dik bedenine takdirle baktı. Konuşmadan önce dalgın bir ifadeyle dudaklarını büzmek gibi tuhaf bir marifeti vardı; zamanını değerlendirmeyi seviyor, şimdiye dek yaptığı, söylediği, hissettiği, düşündüğü veya yanıtladığı her şeyin altın geçit töreninde benmerkezci bir keyifle ziyafet çekerek, hafıza ve alt anlamların tüm yol sonlarındaki bitmek bilmez saçmalıklardan sonra konuya giriyordu.

Sonra, Oliver bakarken kız aniden konuşmayı kesti, eldivenli düzgün elini çenesine koydu ve dalgın, büzülmüş ağzıyla boşluğa dalıp gitti.

“Eh,” dedi bir an sonra. “Sağlığınıza kazanıyor ve zamanınızın büyük kısmını etrafta yatarak geçiriyorsanız, zihninizi meşgul edecek bir şeyiniz olmalı.” Taşıdığı iki bölmeli deri çantayı açtı ve bir kartvizit ve iki kalın cilt çıkardı. “Adım,” dedi ağır bir vurguyla, abartılı şekilde, “Eliza Pentland ve Larkin Yayıncılık Şirketi’ni temsil ediyorum.”

Kelimeleri mağrurca, olgun bir keyifle söylüyordu. “Merhametli Tanrım! Bir kitap mümessili!” diye düşündü Gant.

“Biz,” dedi Eliza mızraklar, bayraklar ve defne çelenkleriyle süslü kocaman sarı bir kitabı açarak, “beş yüzden fazla hastalığın tedavi ve önlenmesi için, *Gems of Verse For Hearth and Fireside*¹ yanı sıra *Larkin’s Domestic Doctor and Book of Household Remedies*² kitaplarını sunuyoruz.”

“Eh,” dedi Gant, koca başparmağını kısaca ıslatarak hafif bir sırıtışla, “şunu atlatmamı sağlayacak bir tane bulmam gerek.”

“Şey, evet,” dedi Eliza akıllıca başını sallayarak, “adamin dediği gibi, ruhunuzun iyiliği için şiir, bedeninizin iyiliği için de Larkin okuyabilirsiniz.”

1 (İng.) Ocak ve Şömine Başında Şiir Cevheri. -çn

2 (İng.) Larkin’in Ev Doktoru ve Ev Tedavileri. -çn